

Täysistunto

Keskiviikko 30.3.2016 klo 14.01—16.13

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöpalkkiolain 3 §:n ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 151/2015 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 5/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.58 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä asuntosäästöpalkkiolain muuttamisesta — aika pieni muutos. Tässä on pähkinänkuoressa asia sillä tavalla, että ehdotetaan asuntosäästöpalkkiolakia muutettavaksi siten, että jo 15 vuotta täyttänyt voisi ryhtyä asuntosäästötallettajaksi, jos talletukset perustuvat omalla työllä ansaittuihin varoihin. Tämän muutoksen myötä on sitten tarkistettava myös lisäkorkea koskevaa säännöstöä, ja siinä lisäkoron maksuaika alkaisi tallentamisen aloittamisajankohtana tai silloin, kun tallettaja on täyttänyt 18 vuotta.

Ympäristövaliokunnassa kovin suurta ongelmaa tässä laissa ei nähty. Hyvänä koetaan se, että ylipäätään kannustetaan säästämään, se on myönteinen asia. Vaikutukset asuntomarkkinoihin katsotaan vähäisiksi. Pienenä epäkohtana tai hankaluutena saattaa olla se, että lain myötä tulee jonkin verran lisää valvontaa lähinnä pankkeihin ja ilmoitusvelvollisuutta asiakkaille, kun selvitetään sitten alle 18-vuotiaiden varojen alkuperää, mistä ne ovat tulleet ja ovatko ne tulleet omalla työllä. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että ei ole perusteltavissa, että nuoren nimissä olevalle verovapaalle asp-tilille tulisi tosiasiallisesti vanhemmilta, isovanhemmilta tai muilta saatuja lahjoitusvaroja. Tässä nyt oli sitten ehkä se suurin kysymyspiiri valiokunnassa: miten hyvin se valvonta pelaa ja tuottaako tämä sitten ongelmia, ovatko ne omia varoja vai eivät ole.

No, kaiken kaikkiaan valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä. Vielä lisäksi totean sen, että vaikutukset koskevat sangen pientä ryhmää. Arvioidaan, että alle 18-vuotiaita asuntosäästäjiä tämän lakimuutoksen myötä ei nyt kovin suurta ryhmää tule. Mutta tavoite on hyvä: vaikuttaa säästämiseen ja oman asunnon hankkimiseen. Eli valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä esitetystä muodosta. — Kiitos.

16.01 **Martti Mölsä ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys ei ehkä ole tämän hallituksen tärkeimpiä taikka parhaimmasta päästä olevia lakeja, vaikka esitetty muutos asuntosäästötallettajan ikärajan laskemisesta 18:sta 15:een vuoteen perustuu hallitusohjelman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

kirjaukseen. Mitään arviota mahdollisesta uusien säästösopimusten määrästä ei kuitenkaan ole esitetty ja, kuten edustaja Kiuruakin totesi, ehdotuksen vaikutukset asuntomarkkinoihin arvioidaan vähäisiksi.

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä huomauttaen kuitenkin, että asuntosäästämisen aloittaminen alaikäisenä saattaa jäädä määrältään vähäiseksi. Alaikäisten kanssa tehtävien sopimusten tekeminen ja valvonta aiheuttaa pankeille uudenlaisia tehtäviä. Alaikäinen asp-tallettaja joutuu myös esittämään pankille tietoja, joita järjestelmä ei edellytä täysi-ikäiseltä, mikä saattaa vähentää järjestelmän houkuttelevuutta.

Lakiehdotuksen mukaan 15 vuotta täyttänyt voi ryhtyä asp-tallettajaksi, jos asuntosäästösopimuksella sovitaan, että talletukset koostuvat omalla työllä ansaituista varoista. Tätä ihmettelen, kuten ympäristövaliokuntakin, joka pitää edellytystä omalla työllä ansainnasta sinänsä kannatettavana lähtökohtana, mutta kuitenkin, kun muistetaan vielä, että tämän hallituksen hallitusohjelmassa keväällä kirjattiin yksityiskohtaisesti tehtävä, että byrokratiaa kevennetään ja normeja puretaan. En siksi pidä tätä lakiesitystä kovin onnistuneena, mutta en siitä valiokunnassakaan mitään eriävää jättänyt — en muista edes, olinko paikalla.

16.03 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tämä kyseinen on hallituksen esitys, ja toimittiin todellakin hallitusohjelman mukaisesti tätä lakiesitystä eteenpäin vietäessä. Tässä laissahan on hyvää se, että tällä kannustetaan nuoria asuntosäästämiseen. Tähän astihan se on ollut, että 18 vuotta on ollut se ikäraja. Nyt se putoaa 15 vuoteen, että henkilö voi ryhtyä asuntosäästäjäksi tämän lain mukaisesti. Me valiokunnassa kävimme tästä asiasta kovaa keskustelua, lähinnä keskustelua siitä, onko tämä laki tarpeellinen vai ei, mutta kokonaisuudessaan meidän täytyy nähdä se, että tällä on myönteinen vaikutus nuorten asuntosäästämiseen, ja sen vuoksi me esitämme tätä lakia nyt sitten hyväksyttäväksi.

16.04 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Suurempi ongelma varmaan asuntomarkkinoitten kannalta on se, että Suomen asuntomarkkinat ovat uudelleen järjestäytymässä, väki valuu isoihin kuntiin ja etelään pohjoisesta ja idästä. Toinen ongelma on tietysti sitten se, että siihen liittyvät vuokra-asuntojen saatavuusongelmat, vuokrien korkeus lähinnä pääkaupunkiseudulla, ehkä myös Tampereella, Turussa.

Sitten, no, hieman kevennyksenä tähän: edustaja Mölsälle tiedoksi: "Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa..." — Edustaja Mölsä, lukee täällä valiokunnan mietinnössä. Mutta lähdetään siitä, että Mölsä oli paikalla.

16.05 Maria Tolppanen ps: Arvoisa puhemies! Joo, tietenkin, jos sanotaan, ettei ole ihan varma, oliko paikalla vai eikö ollut paikalla, niin tätähän siitä silloin tulee.

Minun täytyy kyllä sanoa niin, että henkilökohtaisesti en ymmärrä, että tämä tuodaan tämän sisältöisenä tänne. Jos ihminen on 15-vuotias ja saa mummolta rahaa ja pistää sen pankkitililleen, niin hänen täytyy kertoa siitä sitten verottajalle, mikäli hän on ajatellut, että tämä on nytten asuntosäästötili. Mutta jos se on moposäästötili, niin ei tarvitse kertoa, mistä se raha on tullut. Sitä saa kyllä laittaa sinne pankkitilille, varsinkin jos isä tai äiti käy sen laittamassa puolesta. Sitten kun ihminen täyttää 18, niin ei tarvitse enää tehdä tiliä siitä, mistä rahat ovat tulleet sinne. Minkälaista tasa-arvoa tämä on? Mitä me opetamme tälläisellä lainsäädännöllä meidän lapsillemme? Tämä on kyllä semmoinen kohta, mitä nyt kannattaisi siellä vielä harkita pitkään, kannattaisiko näistä tehdä yhdenvertaisia määräyksiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

riippumatta siitä, onko henkilö 18-, 17-, 16- tai 15-vuotias. Jos me haluamme, että kaikki selitetään, mistä rahat ovat millekin pankkitilille tulleet, niin se sopii kyllä oikein hyvin. Ihan mielelläänkin — uskon kyllä, että sitten verottajallakin saattaisi olla aika paljon asioita enemmän kuin nykyisin on. Se on ihan kannatettavaa, mutta se, että vain yhtä ikäryhmää, nuoria ihmisiä, jotka ryhtyvät säästämään ja ajattelevat pitkälle ja haluaisivat joskus oman kodin, oman asunnon itsellensä, sitten kurmotetaan näin, on kyllä väärin.

16.06 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppaselle haluan kertoa, että juuri tämä oli se asia, minkä takia tästä asiasta keskusteltiin valiokunnassa todella paljon. Eihän tämä asia sinänsä iso ole, mutta tämän lain tarkoitus on se, että on kyse todellakin nuorten omista varoista, mitä he ovat keränneet. Tämä ei saa olla vanhempien mahdollisuus kiertää verotusta ja tätä kautta mahdollisuus siihen, että lahjoitetaan lapsille varoja veronkiertomerkityksessä ja -tarkoituksessa. Tämä asuntosäästäminen on tarkoitettu todellakin siihen, että nuorten omat varat on mahdollisuus käyttää jopa asuntosäästämiseen. 18-vuotiaana ja vanhempana ei ole tämä asia niin tarkasti säädelty, ja silloinhan moni muukin asia on jo kokonaan erilaista, mutta alle 18-vuotias on lapsi, joka on vanhempien vastuulla toimiva hyvin monessa asiassa.

16.07 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolppaselle vielä sen verran tiedoksi, että jos asuntosäästäjäksi ryhtyy alle 18-vuotiaana, siis 15—18-vuotiaana, niin siitä ei tarvitse verottajalle erikseen tehdä mitään ilmoitusta, vaan kysymys on asiakkaan ja pankin välisestä asiasta, eli asiakas ilmoittaa pankille rahojen alkuperän.

16.08 Maria Tolppanen ps: Arvoisa puhemies! Hämmästyttävää. Täytyy todellakin sanoa, että hämmästyttävää. Jos 15-vuotias kerää rahaa mopoa varten tai autoa varten tai mopautoa varten, niin hänen ei tarvitse kertoa pankille, mistä hän saa rahaa. Mutta jos hän kerää rahaa asuntoa varten, niin hänen täytyy ilmoittaa pankille, mistä hän saa rahaa.

Jos alle 15-vuotias tekee varsinaista työtä, se on hyvin pienipalkkaista — tuskinpa valtionverotukseen edes yltävät sellaiset työt. Kyllä lähinnä 15-vuotiaalle, 16-vuotiaalle, joka kotona asuu, ne pienet rahat tulevat siitä, että pestään ikkunoita tai imuroidaan tai siivotaan ja saadaan viikkorahaa, ja viikkoraha voi olla joskus jopa vähän suurempi ja sen voi myöskin panna sinne pankkitilille sitä omaa asuntoa varten. Tämä on minusta hämmästyttävää, että me ajamme nyt sellaista asiaa niin kuin käärmettä pyssyyn, että isovelji valvoo sinua. Sinua valvotaan siihen saakka, että olet 18, vain siinä asiassa, jos haluat säästää itsellesi asuntoa. Älä missään nimessä ryhdy tähän. Pane joku toinen tili itsellesi olemaan ja sano, että tämä menee minun autooni. Sitten kun täytät 18, niin siirrät ne rahat sinne asp-tilille tai mille tahansa tilille. Sittenhän asia on ok.

Miksi meidän täytyy opettaa tällainen kiero ajattelutapa meidän lapsillemme jo tässä vaiheessa ihan lainsäädännöllä? Sitä minä en, kuulkaa, arvon kollegat, pysty ymmärtämään.

16.09 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän edustaja Tolppasen huolen. Sen verran tarkennuksena, että jos ihminen säästää mopoon rahaa, niin hän ei saa siihen valtion takaamaa lisäkorkoa ja pankin antamaa korkoa. Tämä korko ja lisäkorko ovat verovapaita. Lisäkorkoa maksetaan 2—4 prosenttia, eli siinä suhteessa säästökohteena mopo ja asunto ovat hieman erilaisia kohteita. Tämä lisäkorko ja verotuskohtelu selittävät sen,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

minkä takia on tarpeen, että säästäjä tekee ilmoituksen niistä rahoista. Mutta myönnän sen, ja valiokunnassakin tätä asiaa pohdittiin ja hallituksen esityksessäkin todetaan, että rahojen alkuperän selvittäminen aiheuttaa jonkin verran lisää työtä. No, byrokratiaksi sitä kai voisi kutsua, mutta ei tämä nyt mikään mahdoton ja aivan väärä viesti kyllä nuorille ole.

16.10 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Pidän tätä lakiesitystä aivan tarpeellisena. Sinänsä tällaisina aikoina, kun meidän säästämisasteemme ja -kulttuurimme on mennyt siihen suuntaan, että ihmiset aika lailla elävät kädestä suuhun monesti ja käyttävät sen, mikä heillä on, eikä säästöön juuri jää rahaa, on tärkeää, että myös nuoria kannustetaan pitkäjänteiseen säästämiseen. Sinänsä en ota kantaa siihen, onko nyt hyvä, että alaikäisiä kohdellaan tässä eri tavalla kuin täysi-ikäisiä. Valiokunta on sitä varmasti pohtinut ja tehnyt päätöksensä ja mietintönsä sen perusteella. Mutta joka tapauksessa on hyvä, että myös alle 18-vuotiaalle annetaan asuntosäästämiseen lisää mahdollisuuksia. Kuten edustaja Kiuru tässä totesi, niin hehän sitten saavat myös tätä lisäkorkoa näistä talletuksista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 151/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.